

Gör Det Själv

SVÅRIGHETSGRAD

Om du har erfarenhet av en lamellfräs är uppgiften hanterbar för de flesta gör-det-självare.

LÄTT

SVÅRT

TIDSÅTGÅNG

4-5 dagar.

PRIS

Ca 10.000 kr.

MATERIAL

18 mm stavlimmad hårdträskiva:

- 15 plansteg (A) à 27,5 x 70 cm
- 19 stegnosar (B) à 5 x 70 cm
- 1 skiva till vilplanet, 60 x 175 cm (C1)
- 1 skiva till vilplanet, 37 x 175 cm (C2)

Dessutom:

- Lamellkex • Montagelim • Trälim
- 6 x 120 mm skruvar • Golvolja
- Akrylfogmassa • Plastiskt trä • Färgborttagare • Vattenbaserad betts • Lack, glans 90 • Färg

Från gammal och sliten till skinande ny:

Renovering av trappa

En sliten trappa kan förstöra även den vackraste hall. **Vi totalrenoverar därför en och visar hela processen**, från hur du tar bort färg till hur de nya trappstegen konstrueras och monteras.

Aven om färgen på trappräcket flagnar och trappstegen på den gamla trappan är så urholkade att de inte går att slipa mer, kan trappan räddas. Genom att lägga nya plansteg ovanpå de gamla furustegen och skala bort all färg från räcket kan man faktiskt

få den att se glänsande ut. Vi valde att klä den med 18 mm tjocka steg i ett mörkt träslag som heter thermo oak, som matchade färgen på ledstången.

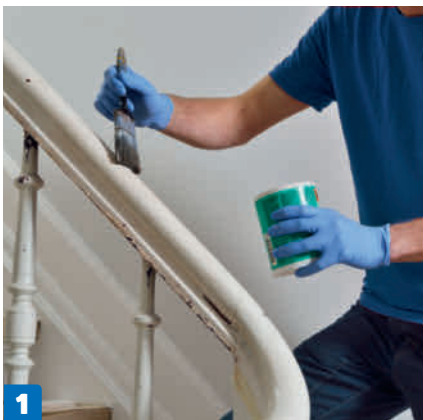
Vi sätter ihop varje trappsteg av två skivbitar som bildar plansteget och dess så kallade stegnos. De två

delarna sammanfogas med hjälp av en lamellfräs och små lamellkex, för att få en stabil fog. Innan du monterar de nya trappstegen är det en bra idé att måla de vertikala stödstegen och vangstyckena. Du behöver inte tejpa eftersom de nya trappstegen täcker eventuella färgrester. □

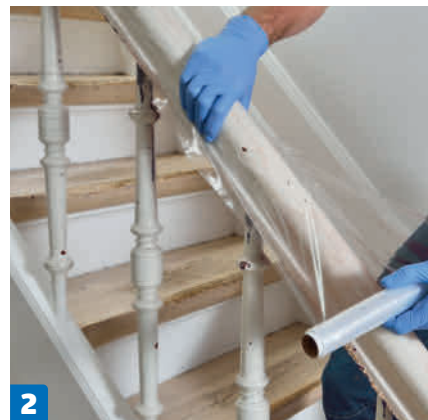
Ta bort färgen

Det krävs inte mycket förberedelser innan du börjar ta bort färgen. Men det är smart att täcka ordentligt. Då behöver du inte oroa dig för att kladda när du skrapar bort färgen. Den första behandlingen med färglösningsmedel tar bort det mesta av den gamla färgen. Och om du inte får bort allt är det bara att upprepa processen. Det måste vi göra på det här räcket.

När färgen har avlägsnats är det viktigt att träet tvättas noggrant, annars kan färgborttagaren skada lacken som det ska efterbehandlas med.

Stryk färgborttagningsmedel på träet med en pensel. Det är viktigt att den geléaktiga massan appliceras i ett tjockt lager.

Täck med plastfolie så att färglösningsmedlet inte torkar ut. Efter ca en timme bubblar färgen upp, vilket är ett tecken på att den lossnar och kan skrapas bort.

Ta bort plastfolien efter 1-2 timmar

när färgen har bubblat upp. Skrapa bort färgen med en spackel och tvätta träet noggrant med ljummet vatten.

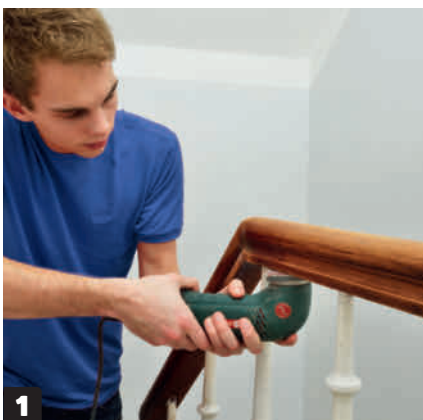
Tvätta träet med tvålsvatten så att allt färglösningsmedel avlägsnas. Använd vid behov en grytsvamp och stålull för att komma åt ända ner. Låt sedan träet torka innan du fortsätter. Det tar ca 1 timme.

Slipa och lacka

Innan räcket lackas måste träet slipas ordentligt. Att slipa en ledstång är lite besvärligt eftersom det finns kurvor, fördjupningar och balustrar att komma runt, så vi använder planslip, deltaslip och vanligt sandpapper för att komma åt i alla skrymslen och vrår. När träet har en slät yta överallt kan du börja måla.

Här får träet först ett lager mörk bets för att framhäva det mörka träet ännu mer. Därefter lackas det.

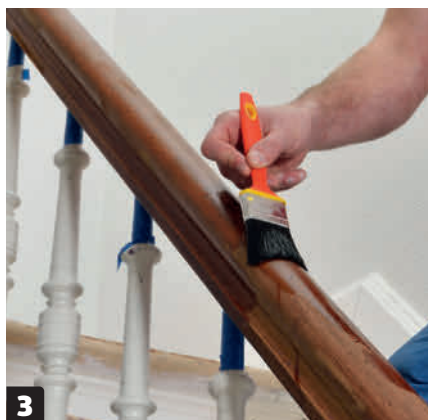
Många tunna lackskikt ger det bästa resultatet - en spegelblank yta som är behaglig att greppa och lätt att hålla ren. Vi lackar räcket totalt sju gånger.

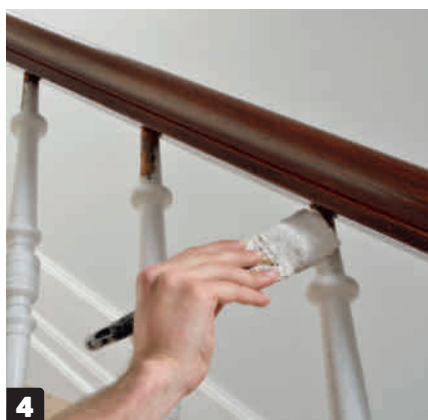
Slipa räcket. Vi använder en planslip på ovensidan och en deltaslip på undersidan. I kurvor och hörn slipar vi för hand för att kunna komma åt.

Slipa balustrarna och klä in dem väl så att de inte får lack på sig när ledstången får sin första strykning.

3 **Betsa träet en gång och låt det torka i 6-8 timmar.** Sedan lackas räcket fyra gånger på undersidan och sju gånger på ovensidan. Mellan varje strykning slipas med sandpapper korn 400.

4 **Måla överdelen av balustrarna** när undersidan har lackats. Många tunna lager lack ger det bästa resultatet. Det är därför ledstången får tre extra lager lack på ovensidan för att verkligen framhäva träet.

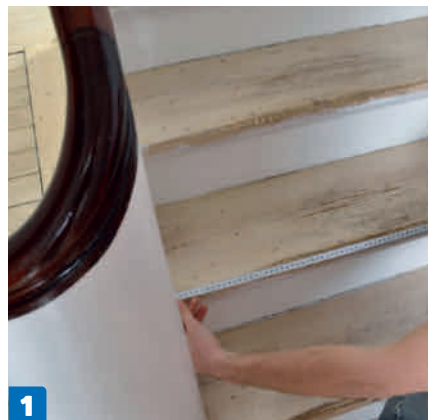
5 **Låt färgen torka över natten** och njut av att få glida med handen över den blanka ledstången.

Såga till stegen

Vi använder bänkskivor för att göra planstegen. De är inte bara snygga, de är också lätta att arbeta med och säljs ibland billigt. Vi har valt 18 mm thermo ek-skivor för att matcha den mörka ledstången. Hur väl du kan utnyttja skivorna beror på trappstegens storlek. Vi kapar alla plansteg och stegnosar från fem skivor som alla mäter 60 x 220 cm. Eftersom väldigt få trappsteg är exakt likadana är det en fördel att ha kap-/gersåg, cirkelsåg och sticksåg till hands när man kapar.

5 **Överför formen till steget med tuschpenna.** Det är en bra idé att kontrollera att mallen stämmer innan du tar fram sticksågen.

1 **Mät stegen.** Du ska veta bredden och djupet, men också höjden på trappstegens framkant, stegnosan. Ju mer exakt du är, desto bättre blir resultatet. Och kom ihåg att storleken på stegen kan variera.

6 **Såga efter markeringen med en sticksåg.** Det är en god idé att använda en klinga som är avsedd för kurviga snitt. Såga från baksidan så att ovensidan inte fransar sig.

Stegen limmas på

Tack vare den stora stegyten, den lilla framkanten och mycket trälim kan vi helt enkelt limma stegen på plats och undvika att skruva fast dem.

De nya stegen hålls på plats helt och hållet av trälim.

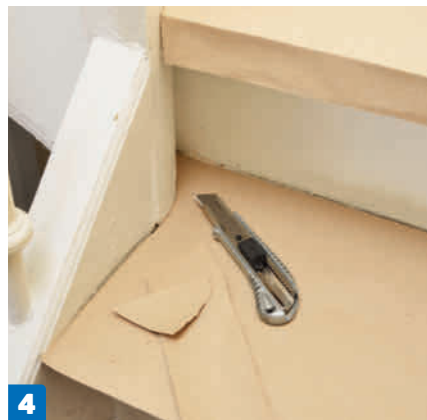
De mörka planstegen (A) och stegnosarna (B) sammanfogas med små lamellkex.

2 Såga ut planstegen med en cirkelsåg. Det är en bra idé att även kapa stegnosarna nu när du har alla verktyg till hands.

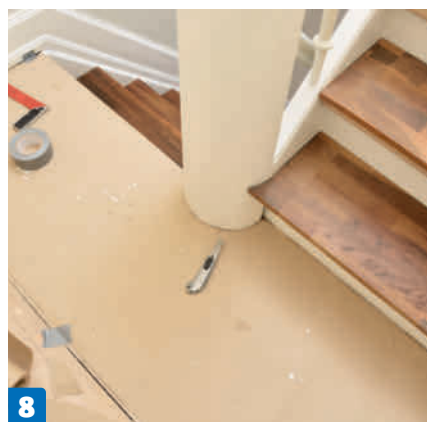
3 Anpassa bredden på planstegen. De raka stegen sågas snabbt till, men kontrollera om det finns några skevheter som du måste ta hänsyn till för att stegen ska passa.

4 För rundade trappsteg eller steg som inte är vinkelräta på andra sätt, gör en mall genom att placera täckpapp på planstegen och klipp ut det.

7 Placera det nya plansteget löst och kolla om det passar. Som tur är följer plansteget vangen perfekt och ger en fin finish. Om du inte får plansteget att passa på första försöket kan du såga till det med en sticksåg.

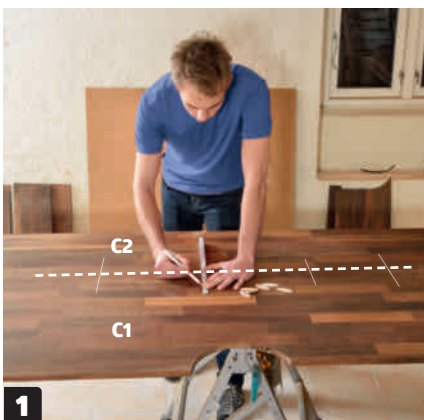

8 Mät upp viloplanet. Det kläs med flera skivbitar som fogas ihop. Även här fungerar täckpapp som en mall för att passa runt kurvan.

Montera viloplanet

Viloplanet består av två skivor (C1 + C2) som nu passas ihop. Den ena är kapad för att passa mot den runda stolpen som håller upp vangstycket. Den andra, så att den täcker resten av viloplanet.

Skivorna ska sammanfogas med hjälp av lamellkex och lim. För detta krävs antingen en lamellfräs eller en handöverfräs. Här använder vi en lamellfräs.

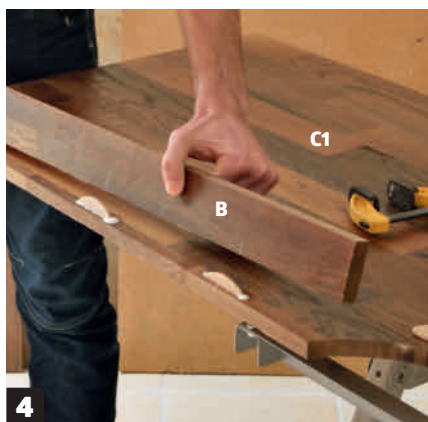
1 Lägga ut de två skivorna till viloplanet (C1 + C2). Placera dem exakt kant i kant och markera med streck var kexen ska placeras.

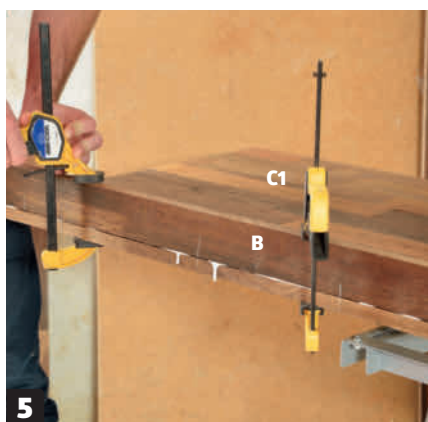
2 Fräs ut kanten på båda skivorna (C1 + C2) där du har markerat att kexen ska sitta. Fräsen ser till att spåren hamnar på exakt samma höjd.

3 **Fräs ut framkanten (B) på viloplansskivan (C1).** Placera stegen under den främre biten av viloplanet. I viloplansskivan (C1) måste du därför fräsa motsatta spår underifrån för kexen.

4 **Fäst stegen (B) på den sida av viloplansskivan (C1)** som sticker ut över ett trappsteg. Sätt rikligt med trälim i spåren. Limmet får kexen att svälla, vilket stärker fogen.

5 **Spänn ihop delarna (B + C1).** Överflödigt lim kommer att pressas ut och helt enkelt torkas bort. Sedan låter vi limmet torka.

Montera stegnosarna

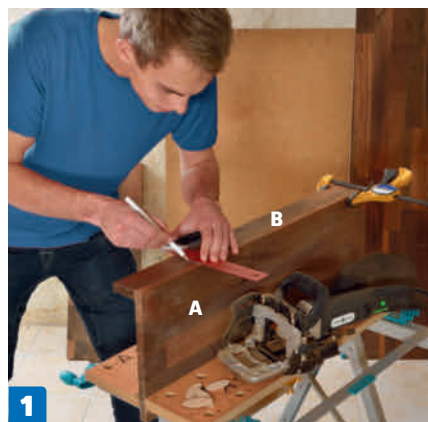
Nu ska vi också fästa stegnosarna på stegen. Stegnosarna (B) är bitar som har kapats till samma längd som planstegen (A). Delarna monteras med lamellkex. Undersidan av plansteget och överkanten av den lösa stegen måste fräsas så att de två spåren är direkt motstående varandra och utgör grunden för en tät fog. Små sprickor i fogen kan fixas med plastiskt trä.

2 **Fräs spår för kexen i stegen (B) och i undersidan av plansteget (A),** så att de två är exakt motstående varandra.

4 **Spänn ihop de två delarna** med tvingar. Torka bort lim som pressats ut med en trasa. Låt limmet torka.

1 **Markera för två kex när planstegen (A) och stegnosarna (B) är inpassade på bredden.** Spänn ihop de två delarna innan du markerar på båda.

3 **Stryk på trälim i de frästa spåren** och på de två ytorna. Sätt kexen i spåren på själva plansteget (A).

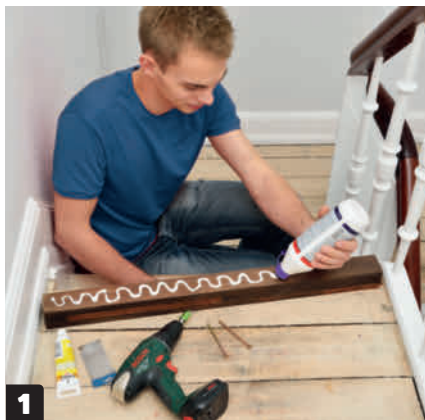

5 **Olja de färdiga stegen** innan du lägger dem på trappan. Massera in oljan väl i träet på båda sidor så att det blir helt mättat.

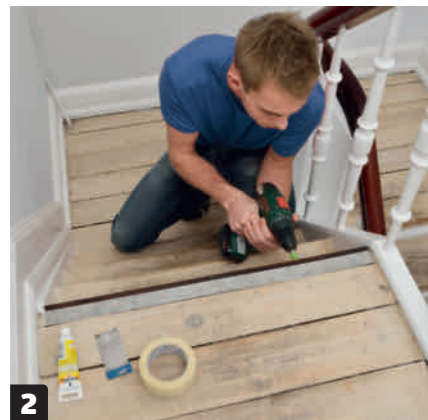
Limma fast stegen

Nu är det dags att sätta allt på plats, uppifrån och ner. Det första sättsteget är egentligen en del av golvet på första våningen. Vi väljer att såga av stegnosan och ersätta den med en ny, liknande de mörka trappstegen. Du kan också välja att betrakta det första steget som en del av golvet på första våningen och låta det vara som det är. Limma och foga plansteg och viloplan och den nya trappan är klar.

Notera också att stegnosen (B) på viloplanet (C1) är identisk med stegnosaerna på trappstegen (B).

Det första sättsteget limmas på. Det består av tre ihoplimmade framkanter (B) ovanpå varandra så att det blir lika högt som den gamla framkanten vi sågade bort.

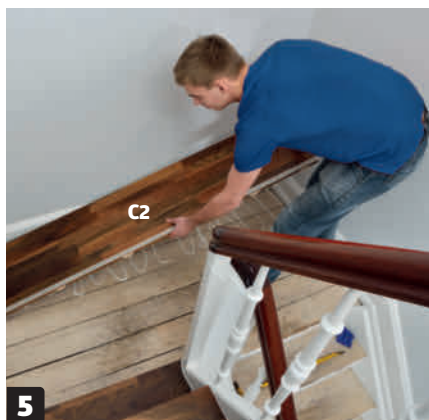
Sätt i skruvarna genom det första sättsteget och i golvet (det gamla trappsteget) med 6 x 120 mm skruv eller liknande. Försänk skruvhuvudena.

Limma fast stegen. Stryk montageлим på det gamla steget och dess framkant och sätt det nya plansteget på plats. Sätt maskeringstejp på kanterna för att skydda stegen vid fogning.

Sätt en akrylfog längs kanterna, både bakkanten och sidorna. Jämn till fogen med en finhårig borste doppad i vatten och ta bort tejp.

Placera viloplansskivorna (C1 + C2) på avsatsen. Stryk först på montageлим på hela ytan och kanterna på de två skivorna. Täck kanterna på de två skivorna med tejp där de möts så att lim inte hamnar på ytor.

Tryck ihop skivorna (C1 + C2) så att kexen glider in i spårerna. Banka i kilar längs väggarna för att pressa ihop skivorna. Vi monterar endast en stegnos (B) till höger om den runda stolpen som håller fast vangen.

Nu återstår bara att dra bort den sista remsan maskeringstejp från trappan och börja använda den.